

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ УПОВНОВАЖЕНИХ ОРГАНІВ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Досить важливим, навіть за наявності обставин значного руйнування енергетичної інфраструктури російськими військовими ударами, залишається питання правового підґрунтя забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України в період повоєнного відновлення, а також правової регламентації діяльності органів, уповноважених забезпечити захист такої конкуренції.

В Україні рядом нормативних положень визначено, що основним органом в сфері захисту конкуренції є Антимонопольний комітет України, який наділений відповідними повноваженнями, в тому числі, в сфері електроенергетики. Іншим органом, який відповідно до законодавства має деякі повноваження щодо забезпечення конкуренції на ринку електричної енергії України, є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Статтю присвячено дослідженню питання правового регулювання повноважень зазначених вище уповноважених органів та їх розмежування. Наведені основні аспекти та деякі приклади реалізації повноважень АМКУ та НКРКЕП в сфері захисту конкуренції на ринку електроенергетики. Визначені основні проблемні моменти в частині правової регламентації функцій, прав та обов'язків Антимонопольного комітету України та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Наведені приклади негативного впливу на правозастосовну практику деяких проблем правового регулювання повноважень державних органів в сфері захисту конкуренції на ринку електричної енергії.

Ключові слова: електроенергія, електроенергетичний ринок, конкуренція, НКРКЕП, Антимонопольний комітет України.

Постановка проблеми. Україною досить давно приділяється значна увага створенню правових передумов створення та діяльності відповідних інституцій, уповноважених на захист та забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України. Зазначене виокремлюється в ряді нормативно-правових актів. Разом з тим, станом на даний час, формування повністю конкурентного ринку електроенергетики в нашій державі не завершено, з чим пов'язані, в тому числі, деякі проблеми діяльності відповідних уповноважених органів в зазначеній сфері. Таким чином, виникає необхідність в дослідженні питання правового регулювання діяльності органів, уповноважених забезпечити захист конкуренції на ринку електричної енергії, виокремлення основних проблемних моментів та наведення пропозицій щодо удосконалення законодавства в зазначеному напрямку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деяким окремим аспектам питання забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України присвячена увага в роботах українських науковців. Зокрема, С. Глібком, А. Чуприною, І. Подрез-Ряполовою [1] вивчались проблеми сталого інноваційного розвитку енергетичної системи та роль інвестиційних фондів в стимулюванні інвестицій в енергоефективні, відновлювані та інноваційні технології, що відповідає євроінтеграційним прагненням України. Д.К. Ткачем розглядалися напрями реформування ринку електроенергії, розпочатого з липня 2019 року тощо. Питанням ринку електроенергії, звичайно, приділялась увага і іноземними науковцями, зокрема, у роботі Bowen W., Hill E., Thomas A., Liu R., Henning M. [2] досліджено проблематику впливу дерегульованих ринків електроенергії на споживчі ціни на прикладі окремих штатів Сполучених Штатів

Америку; у роботі Chen H., Li J., O'Leary N., & Shao J. [3] досліджувалась проблема вищих цін на електричну енергію при більшій конкуренції на відповідному ринку. Разом з тим, незважаючи на велику кількість публікацій в межах даної проблематики, залишається низка питань, що потребує подальшого розвитку, зокрема, правової регламентації визначення повноважень відповідних органів в забезпеченні розвитку та захисті конкуренції на ринку електроенергії в Україні.

Метою статті є дослідження питання основних проблем нормативно-правового регулювання діяльності уповноважених органів – Антимонопольного комітету України та Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, в сфері забезпечення конкуренції на ринку електроенергетики України. Стаття виконана в межах фундаментальної теми дослідження «Теоретико-правові засади інноваційного розвитку енергетичної системи України», номер державної реєстрації РК УкрІНТЕІ № 0124U005149.

Виклад основного матеріалу. В інноваційному суспільстві, на сьогодні, складно переоцінити роль енергетики. У вказаній сфері державою забезпечується надважлива функція регулювання правовідносин на ринку електроенергетики, а також визначення та надання повноважень відповідним органам та інституціям, покликаним забезпечити належне функціонування такого ринку.

Варто погодитись з думкою [4], що на енергетичних ринках із високим ступенем лібералізації, державне регулювання зведено до затвердження правил ринку, ліцензування окремих видів діяльності, розроблення ліцензійних вимог, технічного нагляду, визначення політики оподаткування. Водночас, створення ідеального економічного механізму, який би задовольняв цілі ефективного функціонування систем енергетики, лише на основі ринкових принципів без участі держави майже неможливе. Відтак, важливу роль в функціонуванні ринку електричної енергії відіграє регулююча роль держави, а також органи, уповноважені державою забезпечувати дотримання учасниками ринку встановлених правил, в тому числі, в сфері забезпечення конкуренції.

Говорячи про захист економічної конкуренції на будь-якому ринку, беззаперечно відзначається, що основним уповноваженим органом є Антимонопольний комітет України (далі - АМКУ). Згідно Закону України «Про Антимонопольний комітет України» [5] Антимонопольний комітет України є державним органом із спеціальним статусом, метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері публічних закупівель (стаття 1).

Разом з тим, відповідно до статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» [6] державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України. При цьому, адвокатування конкуренції та/або виявлення й встановлення/припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції на ринку електричної енергії визначено одним з пріоритетів Антимонопольного комітету України [7].

Проте, варто зауважити, що спеціальним законодавством в сфері ринку електричної енергії - Законом України «Про ринок електричної енергії», також визначені додаткові повноваження Антимонопольного комітету України (наприклад, погодження проектів правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодексів системи передачі та систем розподілу, кодексу комерційного обліку, правил роздрібного ринку, інших нормативно-правових актів, що можуть вплинути на конкуренцію тощо).

Слід констатувати, що зазначені повноваження Антимонопольного комітету на ринку електроенергії досить широко реалізуються на практиці. Наприклад, АМКУ в 2023 році надано одному з суб'єктів господарювання рекомендації щодо необхідності здійснення товариством заходів задля запобігання порушенню законодавства та припинення дій, що можуть мати негативний вплив на конкуренцію [8]. Вказані рекомендації надані в зв'язку з встановленням наявності обмежувальних положень у двосторонніх договорах, укладених між таким суб'єктом господарювання та покупцями електричної енергії (електропостачальниками). Відтак, Антимонопольним комітетом визнано, що договірні положення, які обмежують компаніям можливості виходу на ринок «на добу наперед», можуть мати негативний вплив на конкуренцію. В іншому випадку - рішенням Тимчасової адміністративної комісії АМКУ в 2024 році [9] на одного з суб'єктів господарювання, який займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг постачання електричної енергії побутовим споживачам, накладено штраф за порушення, передбачене частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг постачання електричної енергії побутовим споживачам постачальником універсальних послуг у межах Київської області, шляхом вчинення дій, що могли призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку. Зокрема, зазначеним суб'єктом госпо-

дарювання відмовлено об'єднанню співвласників багатоквартирного будинку в укладенні договору про постачання електричної енергії постачальником універсальних послуг, висунувши дискримінаційну вимогу – необхідність погашення боргу попереднього управителя будинку, яке мало значну заборгованість за послуги з постачання електричної енергії.

В іншій справі, оператором системи розподілу, передавались постачальнику/адміністратору комерційного обліку дані щодо обсягів використаної електричної енергії колективними побутовими споживачами за інший розрахунковий період, ніж фактичний. Зазначені дії призвели до нарахування колективним побутовим споживачам плати за спожиту електричну енергію у травні 2024 року за тарифом, який мав застосовуватись з 01 червня 2024 року, що могло призвести до ущемлення інтересів суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку. За результатами розгляду справи, АМКУ рекомендовано припинити дії, які містять ознаки порушення, що в результаті було виконано [10].

Ще одним важливим органом, який наділений повноваженнями в сфері захисту конкуренції на ринку електричної енергії є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (Регулятор, НКРЕКП) – постійно діючий центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, який утворюється Кабінетом Міністрів України.

Одним з основних завдань Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг відповідно до Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» [11] є сприяння розвитку конкуренції на ринках у сферах енергетики та комунальних послуг. Вказані завдання реалізуються через низку повноважень вказаного Регулятора.

Разом з тим, як вбачається, хоча перед Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, і поставлено завдання щодо сприяння розвитку конкуренції, все ж таки вказаний Регулятор не наділений повноваженнями протидії в разі виявлення порушень певними суб'єктами саме в сфері захисту конкуренції на електроенергетичному ринку. Вказане вирішується через запроваджені державою у наведених вище нормативно-правових актах форми та порядок взаємодії між Регулятором та Антимонопольним комітетом України, який має повноваження щодо притягнення до відповідальності в разі порушення законодавства в сфері захисту конкуренції на ринку електричної енергії.

При цьому, протягом тривалого часу існують певні суперечності та протиріччя щодо того, в якій

конкретно ситуації з питання захисту конкуренції на ринку електроенергетики, має повноваження той чи інший орган (Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг чи Антимонопольний комітет України). Зазначене є важливим з метою уникнення дублювання повноважень обома органами, або ж навпаки – запобігти ризику відсторонення від вирішення конкретних проблемних питань в сфері захисту конкуренції на ринку електричної енергії, перекладаючи відповідальність на інший орган.

Так, в 2016 році АМКУ та НКРЕКП підписано Меморандум про посилення співпраці на ринках електричної енергії, природного газу, та у сферах тепlopостачання, водopостачання та водовідведення [12] (далі - Меморандум). Вказаний документ мав задекларовану мету посилення співпраці АМКУ та Регулятора; оперативну взаємодію, особливо під час розгляду найбільш актуальних питань, що порушуються споживачами у зверненнях до обох органів; створення ефективного конкурентного середовища під час упровадження нових моделей ринків електричної енергії; взаємний обмін інформацією щодо проблемних питань на ринку електричної енергії для можливості оперативного вжиття в межах компетенції заходів щодо їх врегулювання тощо.

Попри, досить амбітні та позитивні очікування, вказаний Меморандум зазнав критики з боку як професійної спільноти, так і споживачів електричної енергії.

Незважаючи на те, що реалізація Меморандуму передбачала оперативну взаємодію, під час розгляду найбільш актуальних питань, що порушуються споживачами у зверненнях до обох органів, на практиці, здебільшого, застосування вказаного документу мало зворотний ефект. Зокрема, споживачі, які оскаржували протиправні, на їх думку, дії або бездіяльність постачальників послуг до територіальних органів АМКУ, отримували від вказаних органів інформацію щодо необхідності отримання роз'яснення від НКРЕКП згідно міжвідомчого Меморандуму, що значно продовжувало процес розгляду відповідної скарги. В деяких випадках, посилаючись на той же Меморандум, уповноважені органи перекладали відповідальність щодо розгляду звернень в сфері захисту конкуренції на електроенергетичному ринку на інший орган. В зв'язку з чим, питання, викладене в зверненні залишалось не вирішеним, а відповідні суб'єкти звертались до суду [13].

Крім того, були спроби судового оскарження Меморандуму (справа № 826/10597/17 [14]). Водночас, вказана справа не була розглянута з формальних підстав (невідповідність позову вимогам процесуального законодавства), а Меморандум, відповідно, не визнаний нечинним.

Слід зауважити, що з часу підписання Меморандуму, нормативно-правове регулювання в сфері функціонування ринку електричної енергії суттєво змінилось, особливо в зв'язку з реформуванням галузі, розпочатим в 2019 році. А відтак, такий Меморандум, підписаний в 2016 році більше не є актуальним, випадки посилання на вказаний документ в актах АМКУ та НКРЕКП протягом останніх років відсутні.

Разом з тим, питання розподілу функцій та повноважень, між обома уповноваженими органами залишається актуальним. Наприклад, АМКУ в щорічному звіті про діяльність за минулий рік зазначено, що ряд питань у зверненнях відповідних суб'єктів господарювання або фізичних осіб, які стосуються сфери функціонування ринку електричної енергії, не належать до його компетенції, зокрема, неприєднання об'єкта та підключення до лінії електропередачі в терміни, передбачені договором; дотримання операторами систем розподілу стабілізаційних/екстрених/аварійних графіків відключень електричної енергії; припинення електропостачання через наявну заборгованість за спожиту електричну енергію; підвищення фіксованих цін на електричну енергію для побутових споживачів [10]. Вказаний підхід вбачається логічним, проте, на наш погляд, потребує ретельного аналізу при розгляді кожної конкретної справи. Останнє пояснюється тим, що ринок електричної енергії є специфічним з точки зору розвитку та захисту конкуренції, оскільки не має всіх ознак, притаманних ринковим механізмам інших галузей, а тому потребує значної уваги з боку держави задля забезпечення конкуренції. А відтак, і більшість скарг/звернень/пропозицій тощо стосуються суб'єктів, які діють на вказаному специфічному ринку, часто за відсутності конкурентів, або ж займають домінуюче становище. Виходячи з викладеного, саме на Антимонопольний комітет України має бути покладений основний тягар щодо розгляду таких заяв.

Водночас, цікавим є той факт, що при одночасній співпраці вказаних органів – НКРЕКП та АМКУ в сфері захисту та розвитку конкуренції на електроенергетичному ринку, в той же час, щодо Регулятора Антимонопольним комітетом України здійснюються заходи контролю. Наприклад, Антимонопольним комітетом України надаються рекомендації Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Зокрема, в грудні 2022 року АМКУ надані рекомендації

[15] Регулятору, метою яких є встановлення конкурентних відносин під час надання банківських гарантій у сфері врегулювання небалансів електричної енергії. Вказане пов'язано з тим, що НКРЕКП прийняла постанову № 923 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 332», якою було встановлено, що під час воєнного стану фінансові зобов'язання учасників ринку за договорами про врегулювання небалансів електричної енергії повинні бути забезпечені шляхом грошових коштів та/або у вигляді банківських гарантій, оформлених фінансовими установами, що входять до переліку системно важливих банків, передбачених рішенням Національного банку України. При цьому, у 2022 році Національним банком України із 68 банків в Україні 14 були визнані системно важливими. Тобто, відповідно до зазначеної Постанови Регулятора № 923 (якою було внесено зміни до Постанови № 332), лише 14 банків мали право надавати банківські гарантії за договорами про врегулювання небалансів електричної енергії. Слід зазначити, що вказана ситуація була виправлена вже 27 січня 2023 року, згідно постанови НКРЕКП № 150 «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 25 лютого 2022 року № 322».

Як підсумок, варто зазначити, що в Україні рядом нормативних положень проголошено здійснення діяльності (крім передачі та розподілу електричної енергії) на ринку електроенергетики на конкурентних засадах, а також передбачено ряд механізмів та інструментів забезпечення такої конкуренції та запобігання зловживання монополюючим становищем. Одним з найважливіших елементів забезпечення конкуренції на ринку електричної енергії є відповідні державні інституції. Уповноваженими органами в забезпеченні розвитку та захисті конкуренції на ринку електроенергії в Україні є Антимонопольний комітет України та Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Водночас, протягом тривалого часу, в питанні діяльності зазначених органів існують проблеми, пов'язані з уникнення дублювання повноважень обома органами, або ж навпаки – запобігання ризику відсторонення від вирішення конкретних проблемних питань в сфері захисту конкуренції на ринку електричної енергії, перекладаючи відповідальність на інший орган. Вказана ситуація не сприяє належному захисту конкуренції в досліджуваній галузі, а відтак – потребує детального нормативного врегулювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Глібко С., Чуприна А., Подрез-Ряполова І. Особливості правового забезпечення інвестиційних фондів в контексті сталого інноваційного розвитку енергетичної системи. *Право та інноваційне суспільство*. 2025. № 1 (24). URL: [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)-7](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)-7).

2. Bowen W., Hill E., Thomas A., Liu R., & Henning M. Consumer price effects of deregulated electric generation markets: The case of Ohio and the midwestern United States. *Utilities Policy*. 2023. Vol. 83. P. 1-12. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jup.2023.101615>.
3. Chen H., Li J., O'Leary N., & Shao J. Higher prices in a more competitive market: The paradox in the retail electricity market in the United Kingdom. *Structural Change and Economic Dynamics*. 2025. Vol. 72. P. 374-390. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2024.12.001>.
4. Письменна У.С. Особливості оцінки регулюючого впливу держави в енергетичному секторі у спектрі проблем досягнення енергетичної сталості. *Держава та регіони. Економіка та підприємництво*. 2019. № 6 (111). С. 40-44. С. 41. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2019-6-8>
5. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 року № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>.
6. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.
7. Звіт про діяльність Антимонопольного комітету України за 2024 рік : Розпорядження Антимонопольного комітету України від 13 березня 2025 року № 3-рп. URL: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/67e/d42/ed4/67ed42ed4f36c957834466.pdf>.
8. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: <https://amcu.gov.ua/news/ne-peredbacheno-zakonodavstvom-amku-nadav-rekomendaciyi-tov-yutiliti-trejding-shchodo-zaboroni-pereprodazhu-elektroenergiyi>.
9. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: <https://amcu.gov.ua/news/tak-amku-vyznala-zlovzhvanniam-monopolnym-stanovyshchem-dii-kyivskoi-oblasnoi-enerhopostachalnoi-kompanii>.
10. Звіт про діяльність Антимонопольного комітету України за 2024 рік : Розпорядження Антимонопольного комітету України від 13 березня 2025 року № 3-рп. URL: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/67e/d42/ed4/67ed42ed4f36c957834466.pdf>.
11. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Закон України від 22 вересня 2016 року № 1540-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1540-19#Text>.
12. Звіт Антимонопольного комітету України за 2016 рік : Розпорядження Антимонопольного комітету України від 14 березня 2017 року № 2-рп. URL: https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/Docs/zvity/2016/AMCU_2016.pdf.
13. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73040751>.
14. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77248659#>.
15. Офіційний сайт Антимонопольного комітету України. URL: <https://amcu.gov.ua/news/amku-nadav-nkrepr-rekomendaciyi-shcho-stosuyutsya-bankivskih-garantij-u-sferi-vregulyuvannya-nebalansiv-elektroenergiyi>.

REFERENCES

1. Hlibko, S., Chupryna, A., Podrez-Riapolova, I. (2025). Osoblyvosti pravovoho zabezpechennia investytsijnykh fondiv v konteksti staloho innovatsijnoho rozvytku enerhetychnoi systemy. *Law and Innovation Society*, 1 (24). DOI: [https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1\(24\)-7](https://doi.org/10.37772/2309-9275-2025-1(24)-7) [in Ukrainian]
2. Bowen, W., Hill, E., Thomas, A., Liu, R., & Henning, M. (2023). Consumer price effects of deregulated electric generation markets: The case of Ohio and the midwestern United States. *Utilities Policy*, Vol. 83, 1-12. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jup.2023.101615> [in English]
3. Chen, H., Li, J., O'Leary, N., & Shao, J. (2025). Higher prices in a more competitive market: The paradox in the retail electricity market in the United Kingdom. *Structural Change and Economic Dynamics*, 72, 374-390. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.strueco.2024.12.001> [in English]
4. Pys'menna, U.Ye. (2019). Osoblyvosti otsinky rehuliuuchoho vplyvu derzhavy v enerhetychnomu sektori u spektri problem dosiahnennia enerhetychnoi stalosti. *State and regions. Series: Economics and Business*, 6 (111), 40-44. DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2019-6-8> [in Ukrainian]
5. Pro Antymonopol'nyj komitet Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 26 lystopada 1993 roku № 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text>. [in Ukrainian]
6. Pro zakhyst ekonomichnoi konkurentsii : Zakon Ukrainy vid 11.01.2001 № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>. [in Ukrainian]
7. Zvit pro diial'nist' Antymonopol'noho komitetu Ukrainy za 2024 rik: Rozporiadzhennia Antymonopol'noho komitetu Ukrainy vid 13 bereznia 2025 roku № 3-rp. URL: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/67e/d42/ed4/67ed42ed4f36c957834466.pdf>. [in Ukrainian]

8. Ofitsijnyj sajt Antymonopol'noho komitetu Ukrainy. URL: <https://amcu.gov.ua/news/ne-peredbacheno-zakonodavstvom-amku-nadav-rekomendaciyi-tov-yutiliti-trejding-shchodo-zaboroni-pereprodazhu-elektroenergiyi> [in Ukrainian]
9. Ofitsijnyj sajt Antymonopol'noho komitetu Ukrainy. URL: <https://amcu.gov.ua/news/tak-amku-vyznala-zlovzhyvanniam-monopolnym-stanovyshchem-dii-kyivskoi-oblasnoi-enerhopostachalnoi-kompanii> [in Ukrainian]
10. Zvit pro diial'nist' Antymonopol'noho komitetu Ukrainy za 2024 rik: Rozporiadzhennia Antymonopol'noho komitetu Ukrainy vid 13 bereznia 2025 roku № 3-rp. URL: <https://amcu.gov.ua/storage/app/uploads/public/67e/d42/ed4/67ed42ed4f36c957834466.pdf> [in Ukrainian]
11. Pro Natsional'nu komisiiu, scho zdijsniuie derzhavne rehuliuвання u sferakh enerhetyky ta komunal'nykh posluh Zakon Ukrainy vid 22 veresnia 2016 roku № 1540-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1540-19#Text> [in Ukrainian]
12. Zvit Antymonopol'noho komitetu Ukrainy za 2016 rik : Rozporiadzhennia Antymonopol'noho komitetu Ukrainy vid 14 bereznia 2017 roku № 2-rp. URL: https://amcu.gov.ua/storage/app/sites/1/Docs/zvity/2016/AMCU_2016.pdf [in Ukrainian]
13. Yedynyj derzhavnyj reiestr sudovykh rishen'. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73040751> [in Ukrainian]
14. Yedynyj derzhavnyj reiestr sudovykh rishen'. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77248659#> [in Ukrainian]
15. Ofitsijnyj sajt Antymonopol'noho komitetu Ukrainy. URL: <https://amcu.gov.ua/news/amku-nadav-nkrekp-rekomendaciyi-shcho-stosuyutsya-bankivskih-garantij-u-sferi-vregulyuvannya-nebalansiv-elektroenergiyi> [in Ukrainian].

CHUBENKO VIRA

PhD, Senior Researcher of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine

SOME PROBLEMS OF LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES OF AUTHORIZED BODIES IN THE SPHERE OF ENSURING COMPETITION IN THE ELECTRICITY MARKET OF UKRAINE

Problem setting. Ukraine has long paid considerable attention to the creation of legal prerequisites for the establishment and operation of relevant institutions authorized to protect and ensure competition in the electricity market of Ukraine. This is highlighted in several regulatory legal acts. However, as of now, the formation of a fully competitive electricity market in our country has not been completed, which is associated, among other things, with some problems in the activities of relevant authorized bodies in this area. Thus, there is a need to study the issue of legal regulation of the activities of bodies authorized to ensure the protection of competition in the electricity market, identify the main problematic issues and make proposals for improving legislation in this area.

Analysis of recent research and publications. Some individual aspects of the issue of ensuring competition in the electricity market of Ukraine have been given attention in the works of Ukrainian scientists. S. Hlibko, A. Chupryna, I. Podrez-Ryapolova studied the problems of sustainable innovative development of the energy system and the role of investment funds in stimulating investments in energy-efficient, renewable, and innovative technologies, which corresponds to Ukraine's European integration aspirations. D.K. Tkach considered the directions of reforming the electricity market, which began in July 2019, etc. Of course, foreign scientists also paid attention to the issues of the electricity market in the work of Bowen W., Hill E., Thomas A., Liu R., Henning M. the issue of the impact of deregulated electricity markets on consumer prices using the example of individual states of the United States of America was studied. However, despite the large number of publications on this issue, there remain a number of issues that require further development, in particular, legal regulation of the definition of the powers of relevant bodies in ensuring the development and protection of competition in the electricity market in Ukraine.

Purpose of the research is to research into the main problems of regulatory and legal regulation of the activities of authorized bodies - the Antimonopoly Committee of Ukraine and the National Commission for State Regulation in the Energy and Utilities Sectors, in the field of ensuring competition in the electricity market of Ukraine. The article was carried out within the framework of the fundamental research topic "Theoretical and legal foundations of innovative development of the energy system of Ukraine", state registration number 0124U005149.

Article's main body. In Ukraine, a number of regulatory provisions stipulate that the main body in the field of competition protection is the Antimonopoly Committee of Ukraine, which is endowed with relevant powers, including in

the field of electricity. Another body that, in accordance with the legislation, has some powers to ensure competition in the electricity market of Ukraine is the National Commission for State Regulation in the Energy and Utilities Sectors.

The article is devoted to the study of the issue of legal regulation of the powers of the above-mentioned authorized bodies and their delimitation. The main aspects and some examples of the implementation of the powers of the Antimonopoly Committee of Ukraine and the National Commission for State Regulation in the Energy and Utilities Sectors in the field of competition protection in the electricity market are presented. The main problematic points in terms of legal regulation of the functions, rights and obligations of the Antimonopoly Committee of Ukraine and the National Commission for State Regulation in the Energy and Utilities Sectors are identified. Examples of the negative impact on law enforcement practice of some problems of legal regulation of the powers of state bodies in the field of competition protection in the electricity market are given.

Conclusions and prospects for the development. One of the most important elements of ensuring competition in the electricity market are the relevant state institutions. The authorized bodies in ensuring the development and protection of competition in the electricity market in Ukraine are the Antimonopoly Committee of Ukraine and the National Commission for State Regulation in the Energy and Utilities Sectors. At the same time, for a long time, in the issue of the activities of the above-mentioned bodies, there have been problems related to avoiding duplication of powers by both bodies, or vice versa - preventing the risk of being removed from resolving specific problematic issues in the field of protection of competition in the electricity market, transferring responsibility to another body. This situation does not contribute to the proper protection of competition in the studied industry, and therefore requires detailed regulatory regulation.

Keywords: electricity, electricity market, competition, National Commission for the Regulation of Energy and Utilities of Ukraine, Antimonopoly Committee of Ukraine.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Чубенко В. А. Деякі проблеми правового регулювання діяльності уповноважених органів в сфері забезпечення конкуренції на електроенергетичному ринку України. *Право та інновації*. 2025. № 4 (52). С. 101–107. doi: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4\(52\)-13](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-4(52)-13).

Дата подання автором: 12.12.2025

Дата прийняття після рецензування: 17.12.2025

Дата опублікування: 23.12.2025